

הוספה

שתי מעשיות אשר לא היו בהוצאה הקודמת

מעשה נורא שקרה בימי רבינו הק' המהרש"א ז"ל בעיר אוסטרא.

בעיר הנ"ל היו שני אנשים שותפים והי' מסחרם מלייוינט פשוט וכדומה. והיו אוהבים זל"ז כל ימיהם פעם אחד שמעו כי אצל דוכסה אחת נמצאו סחורות בזול כי היא קבלה ירושה אלף חתיכות ליווינט טוב והיא אינה יודעת המקח שעומד וע"כ יכולים לקנות מאתה הליווינט ויגידו לה סריסיה כי שני עברים רוצים לקנות מאתה כל הסחורה במעות מזומן אבל הדוכסה ההיא לא ראתה מעולם יהודי כי ישבה בראסיא במקום אשר לא נמצאים יהודים שם והיא לא עסקה במסחר מעולם וע"כ היה שם יהודי זר אצלה ויהי כי רצתה להניח ליהודים לכנוס לביתה וגם לא רצתה לראותם. אך מאשר היה רצונה למכור את הסחורה פסקה את המקח אתם ע"י פקידה וכאשר השוו על המקח נתנו היהודים הכסף לפקידה וילכו לקחת את הסחורה ויהי כאשר הביא לה פקידה את הכסף חקרה אצלו על היהודים כי אבותיה ספרו לה כי המה שודדים וחומסים וערומים בתחבולתם והרגו את משיחם. וע"כ לא רצתה לראות אותם וע"כ שאלה את הפקיד על היהודים האלו אם גם הם כשאר העברים ויהתל בה הפקיד ויאמר לה שקר נחלו לך אבותיך היהודים המה כשאר אנשים והמה ישרים במסחרם ונמצאים במ צדיקים וחסידיים וגם נמצאים במ עושי עול ויאמר לה הפקיד כי ככל ההמון בית ישראל לא נגרע חלקם זולת מאשר המ עתה בגולה. וכאשר שמעה זאת מהפקיד התאוה לראות את היהודים ותצא לפני הפתח ותסתכל בהם והי' אחד מהשותפים יפה תואר מאוד אשר זרח כשחר כאשר ראתה אותו הדוכסה ותתעלל מאוד על הוד יפעתו. ותשלח ותקרא אותו ותדבר אליו והוא היה יכול לדבר לשון פלניא בלשון צח מאוד ותתענג הדוכסה מאוד ממנו ואחרי כן בערה בה אש תאוותה מאוד עד כי נפלה בחולי מאהבתה אותו. והשותפים התמהמהו בחצר ההוא איזה ימים עד שמדדו את הסחורה ועד ששכרו עגלות להוביל הסחורה: ויהי היום טרם נסעם מכפר ההוא ראו כי לא יספיקו העגלות אשר שכרו על כל הסחורה, ויסע שיתוף אחד להעיר הסמוכה לכפר לשכור עגלות והשני היפה תואר נשאר פה ותשלח הדוכסה אחריו ותגלה לו תאות נפשה. והאיש לא רצה אבל היא החזירה לו את כל המעות שלקחה אצלם עבור הסחורה ותאמר לו כי היא נותנת לו הסחורה במתנה אך שיעשה רצונה ויתגבר יצרו על האיש ההוא ותאות הממון עם תאות יחד ולא יכול להתגבר על יצרו ועשה להדוכסה את כל חפצה ויקח ממנה את כל הכסף וכאור הבוקר הלך לסחורתו ובין כך בא שותפו

שתי מעשיות אשר לא היו בהוצאה הקודמת

מעשה נורא שקרה בימי רבינו הק' המהרש"א ז"ל בעיר אוסטרא. בעיר הנ"ל היו שני אנשים שותפים והי' מסחרם מלייוינט פשוט וכדומה. והיו אוהבים זל"ז כל ימיהם פעם אחד שמעו כי אצל דוכסה אחת נמצאו סחורות בזול כי היא קבלה ירושה אלף חתיכות ליווינט טוב והיא אינה יודעת המקח שעומד וע"כ יכולים לקנות מאתה הליווינט ויגידו לה סריסיה כי שני עברים רוצים לקנות מאתה כל הסחורה במעות מזומן אבל הדוכסה ההיא לא ראתה מעולם יהודי כי ישבה בראסיא במקום אשר לא נמצאים יהודים שם והיא לא עסקה במסחר מעולם וע"כ היה שם יהודי זר אצלה ויהי כי רצתה להניח ליהודים לכנוס לביתה וגם לא רצתה לראותם. אך מאשר היה רצונה למכור את הסחורה פסקה את המקח אתם ע"י פקידה וכאשר השוו על המקח נתנו היהודים הכסף לפקידה וילכו לקחת את הסחורה ויהי כאשר הביא לה פקידה את הכסף חקרה אצלו על היהודים כי אבותיה ספרו לה כי המה שודדים וחומסים וערומים בתחבולתם והרגו את משיחם. וע"כ לא רצתה לראות אותם וע"כ שאלה את הפקיד על היהודים האלו אם גם הם כשאר העברים ויהתל בה הפקיד ויאמר לה שקר נחלו לך אבותיך היהודים המה כשאר אנשים והמה ישרים במסחרם ונמצאים במ צדיקים וחסידיים וגם נמצאים במ עושי עול ויאמר לה הפקיד כי ככל ההמון בית ישראל לא נגרע חלקם זולת מאשר המ עתה בגולה. וכאשר שמעה זאת מהפקיד התאוה לראות את היהודים ותצא לפני הפתח ותסתכל בהם והי' אחד מהשותפים יפה תואר מאוד אשר זרח כשחר כאשר ראתה אותו הדוכסה ותתעלל מאוד על הוד יפעתו. ותשלח ותקרא אותו ותדבר אליו והוא היה יכול לדבר לשון

פלניא בלשון צח מאוד ותתענג הדוכסה מאוד ממנו ואחרי כן בערה בה אש תאוותה מאוד עד כי נפלה בחולי מאהבתה אותו. והשותפים התמהמהו בחצר ההוא איזה ימים עד שמדדו את הסחורה ועד ששכרו עגלות להוביל הסחורה: ויהי היום טרם נסעם מכפר ההוא ראו כי לא יספיקו העגלות אשר שכרו על כל הסחורה, ויסע שיתוף [שותף] אחד להעיר הסמוכה לכפר לשכור עגלות והשני היפה תואר נשאר פה ותשלח הדוכסה אחריו ותגלה לו תאות נפשה. והאיש לא רצה אבל היא החזירה לו את כל המעות שלקחה אצלם עבור הסחורה ותאמר לו כי היא נותנת לו הסחורה במתנה אך שיעשה רצונה ויתגבר יצרו על האיש ההוא ותאות הממון עם תאות יחד ולא יכול להתגבר על יצרו ועשה להדוכסה את כל חפצה ויקח ממנה את כל הכסף וכאור הבוקר הלך לסחורתו ובין כך בא שותפו

פאר מקדושים

לא 61

להכפר עם עגלות ויטענו הסחורה על העגלות ונסעו לדרכם שמח וטוב לב: ויהי בהיותם בדרך נזכר האיש כל מה שעבר עליו ונתחרט מאוד ויתעצב אל לבו ויאנח האיש באנחות גדולות מאוד ויאמר לו שותפו מה זאת נפלו פניך הלא הסחורה קנית בזול גדול יותר מכאשר דמינו בביתנו ובעז"ה נרויח בהסחורה הרבה ומה המה אנחותיך הלא תספר לי וידחה אותו האיש בתירוצים שונים אבל כאשר לא פסק האיש מלדאוג ולאנח על המעשה הרעה אשר עשה. ויפצר בו שותפו כי יגיד לו פשר דבר כי לא דבר ריק ולא בחנם עושה הוא את אלה. ויהי כאשר הציקו גלה לו האיש את כל הנעשה עמו וכי לקח את הסחורה חנם בלא פרוטה ויראה לו את כל הכסף אשר על כן נפתה ועתה הוא מתחרט ודואג מאוד וילעג שותפו ממנו ויאמר לו בעד סך רב מעות כאלו יכולים לעשות צדקה ושארי מצות ותשובה מועיל לכל עבירות ועוד דברים רבים כן אמר לו שותפו לנחם אותו. אבל הוא לא קיבל ממנו ויאנח האיש על המעשה הרע אשר עשה וכאשר ראה שותפו כי הוא אינו מקבל תנחומין ויאמר לו אנכי אקנה ממך העבירה מה תתן לי עבורה וכשמוע האיש לא הניחו לדבר הרבה ויאמר לו הא לך כל המעות אשר קבלתי ממנה ועוד אוסיף לך רבע הסחורה אך קנה את העבירה ממני ויאמר לו השותף הנה אנחנו שותפים בהסחורה נהיה שותפים גם בהעבירה ואת המעות נחלק שוה וימאן האיש ויאמר לו אם רצונך אחלק גם את השותפות אף כי אני רואה ריוח הרבה בהסחורה עכ"ל לא אקח מאומה מהסחורה ורק תתן לי חצי המעות מחלק אשר קבלתי מידי ומחצית הכסף יהי לך נוסף על המעות אשר קבלתי מהדוכסה. ויגבר אצל השותף הממון ויאמר אם כדברייך אקנה אותה ממך ותיכף נתן לו האיש הכסף אשר קיבל והוא שילם לו את חצי המעות אשר השליש האיש בהסחורה ויעשו ת"כ ביניהם על המכירה ויקנה ממנו בקבלת קנין גמור ויתנחם האיש ופניו לא היו לו עוד ובבואם לביתם לאוסטרא הכחידו את הדבר הזה וחלקו את השותפות והאיש אשר קנה את העבירה מכר את הסחורה והרויח בה הרבה ויהי עשיר גדול מאוד. ויהי לימים מת האיש אשר קנה את העבירה. וכאשר עמד לתת דין וחשבון מכל מעשיו חשבו לו בתוך עונותיו שבעל נכרי ואמר האיש לא היה דברים מעולם. ויאמרו לו הלא אתה קנית את העבירה ממנו ויטעון האיש למה יענישו אותי על העבירה אשר לא עשיתי ואנכי רק ממון קבלתי ולא עשיתי עבירה. ויהי אחרי רוב טענותו נתנו לו רשות שיעמוד לד"ת עם האיש הנ"ל. ויבא המת בחלום להאיש ויזמין אותו לד"ת ויחרדו לילך עמו ולא ידע מה להשיבו. אבל המת לא שקט ולא נח ויבא אליו בכל לילה והזמין אותו לד"ת עד אשר נחלה ובעת ההיא היה אב"ד באוסטרא הגאון הקדוש המהרש"א ז"ל ויפצר החולה בבני ביתו שישארו במטתו להרב ויבך החולה לפני המהרש"א ז"ל ויספר לו את כל המעשה מתחילה ועד סוף. ועתה הולך אליו המת בכל

ותיכף נתן לו האיש הכסף אשר קיבל והוא שילם לו את חצי המעות אשר השליש האיש בהסחורה ויעשו ת"כ ביניהם על המכירה ויקנה ממנו בקבלת קנין גמור ויתנחם האיש ופניו לא היו לו עוד ובבואם לביתם לאוסטרא הכחידו את הדבר הזה וחלקו את השותפות והאיש אשר קנה את העבירה מכר את הסחורה והרויח בה הרבה ויהי עשיר גדול מאוד. ויהי לימים מת האיש אשר קנה את העבירה. וכאשר עמד לתת דין וחשבון מכל מעשיו חשבו לו בתוך עונותיו שבעל נכרי ואמר האיש לא היה דברים מעולם. ויאמרו לו הלא אתה קנית את העבירה ממנו ויטעון האיש למה יענישו אותי על העבירה אשר לא עשיתי ואנכי רק ממון קבלתי ולא עשיתי עבירה. ויהי אחרי רוב טענותו נתנו לו רשות שיעמוד לד"ת עם האיש הנ"ל. ויבא המת בחלום להאיש ויזמין אותו לד"ת ויחרדו לילך עמו ולא ידע מה להשיבו. אבל המת לא שקט ולא נח ויבא אליו בכל לילה והזמין אותו לד"ת עד אשר נחלה ובעת ההיא היה אב"ד באוסטרא הגאון הקדוש המהרש"א ז"ל ויפצר החולה בבני ביתו שישארו במטתו להרב ויבך החולה לפני המהרש"א ז"ל ויספר לו את כל המעשה מתחילה ועד סוף. ועתה הולך אליו המת בכל

פאר מקדושים

לילה ומבקש אותו שיעמוד עמו לדין וע"כ מבקש עצה מהמהרש"א מה יענה לו שם בפני הבר"ד של מעלה כי אמר יודע אנכי כי בא קצי ואנכי אמות באלו הימים כי הולך אלי בכל לילה ורוצה ליטול את נשמתי וע"כ יתן לי רו"מ עצה איך לזכות בדין:

ויען לו המהרש"א אל תפחד לא תמות. לך לביתך וכאשר יבא אליך המת עוד הפעם אמור לו משמי כי התורה לא בשמים היא. אם ירצה לעמוד עמך בדין יעמוד לפני גם פה הוא ב"ד חשוב ואם לא ירצה אמור לו כי אחרים אותו וירפה ממך. ויעש כן החולה כאשר בא אליו המת הגיד לי דברי המהרש"א וירפה ממנו ואח"כ חזר אליו ויאמר בא עמי לדין לפני המהרש"א ויאמר לו החולה המתן לי עד שאחזור לאיתני ואז אעמוד עמך בדין בפני המהרש"א וירפה ממנו:

ויהי כאשר עבר הזמן והאיש נתרפא וחזר לאיתנו. וילך למהרש"א ויספר לו כי ביום פלוני יעמוד עמו לדין לפני עם המת. ויצו המהרש"א להשמישם כי יאספו פה כל הקהל למען קחו מוסר ויחד המהרש"א מקום בביהמ"ד כי יעמדו שם לדין וגם להמת יחד לו מקום אשר יעמוד שם ולא יתערב בין החיים למען לא יזיקם, וביום ההוא שלח המהרש"א את השמש לחצר מית על קבר המת להגיד כי הגיע יום המוגבל שצריך לעמוד לדין ויבא המת וגם החי וכל הקהל נאספו פה:

ויטעון החי לפני המהרש"א לאמור הנה אנכי נתחרטתי אז מאוד על המעשה אשר עשיתי עד כי בכיתי מאין דפוגות וע"כ אם לא היית קונה ממני הייתי עושה תשובה וגם הייתי הולך אצל הרב לקבל תשובה ועתה כאשר קנית ממני וקבלת ממני את כל הכסף אשר לקחתי עבור העבירה וגם עוד הוספתי לך וע"כ תקעתי בלבי כי אין עוד העון חל עלי כלל וע"כ לא חשבתי אח"כ כלל מאותו העון ואתה למה באת אלי עתה בתבואה הלא קנית ממני בקנין גמור ועשינו ת"כ. והמת טען אמת כי הסכלתי עשו שקנתי מאתך העבירה אבל אנכי עשיתי זאת להפיס צערך והאמת לא כן דמייתי ודמייתי תמיד כי אחזור לך המעות ונשתקע הדבר ועתה מעות אני חייב לך ולא לסבול עבור העבירה שלך. כי איך יענישו אותי על העבירה כי לא קבלתי שום הנאה ממנה ואתה עשית ואנכי אלקה עבורך. ואת המת לא ראו כ"א הבע"ד והמהרש"א אך כל העם שמעו את קולו אח"כ בכה המת וצעק אוי לו למי שמדמה בנפשו כי שלום יהיה לו כאשר ישכב בקבר ואינו מפשפש במעשיו בעוה"ז כי מרה תהיה אחריתו ואח"כ טענו עוד החי והמת וישתוקו: **ויאמר** המהרש"א צדקו דברי החי מדברי המת כי מנע אותו מתשובה עד כה וע"כ מקח נשאר מקח ושוטה נשאר שוטה לא די אשר לא נתן תודה להשי"ת כי הצילו מן החטא אבל קנה עוד חטאים זרים לספות על חטאתו: **וכשמוע** המת את הדבר הזה נתן קולו בבכי גדול לפני כל העם ויאמר הלא

לילה ומבקש אותו שיעמוד עמו לדין וע"כ מבקש עצה מהמהרש"א מה יענה לו שם בפני הבר"ד של מעלה כי אמר יודע אנכי כי בא קצי ואנכי אמות באלו הימים כי הולך אלי בכל לילה ורוצה ליטול את נשמתי וע"כ יתן לי רו"מ עצה איך לזכות בדין:

ויען לו המהרש"א אל תפחד לא תמות. לך לביתך וכאשר יבא אליך המת עוד הפעם אמור לו משמי כי התורה לא בשמים היא. אם ירצה לעמוד עמך בדין יעמוד לפני גם פה הוא ב"ד חשוב ואם לא ירצה אמור לו כי אחרים אותו וירפה ממך. ויעש כן החולה כאשר בא אליו המת הגיד לי דברי המהרש"א וירפה ממנו ואח"כ חזר אליו ויאמר בא עמי לדין לפני המהרש"א ויאמר לו החולה המתן לי עד שאחזור לאיתני ואז אעמוד עמך בדין בפני המהרש"א וירפה ממנו:

ויהי כאשר עבר הזמן והאיש נתרפא וחזר לאיתנו. וילך למהרש"א ויספר לו כי ביום פלוני יעמוד עמו לדין לפני עם המת. ויצו המהרש"א להשמישם כי יאספו פה כל הקהל למען קחו מוסר ויחד המהרש"א מקום בביהמ"ד כי יעמדו שם לדין וגם להמת יחד לו מקום אשר יעמוד שם ולא יתערב בין החיים למען לא יזיקם, וביום ההוא שלח המהרש"א את השמש לחצר מות על קבר המת להגיד כי הגיע יום המוגבל שצריך לעמוד לדין ויבא המת וגם החי וכל הקהל נאספו פה:

ויטעון החי לפני המהרש"א לאמור הנה אנכי נתחרטתי אז מאוד על המעשה אשר עשיתי עד כי בכיתי מאין דפוגות וע"כ אם לא היית קונה ממני הייתי עושה תשובה וגם הייתי הולך אצל הרב לקבל תשובה ועתה כאשר קנית ממני וקבלת ממני את כל הכסף אשר לקחתי עבור העבירה וגם עוד הוספתי לך וע"כ תקעתי בלבי כי אין עוד העון חל עלי כלל וע"כ לא חשבתי אח"כ

כלל מאותו העון ואתה למה באת אלי עתה בתבואה הלא קנית ממני בקנין גמור ועשינו ת"כ. והמת טען אמת כי הסכלתי עשו שקנתי מאתך העבירה אבל אנכי עשיתי זאת להפיס צערך והאמת לא כן דמייתי ודמייתי תמיד כי אחזור לך המעות ונשתקע הדבר ועתה מעות אני חייב לך ולא לסבול עבור העבירה שלך. כי איך יענישו אותי על העבירה כי לא קבלתי שום הנאה ממנה ואתה עשית ואנכי אלקה עבורך. ואת המת לא ראו כ"א הבע"ד והמהרש"א אך כל העם שמעו את קולו אח"כ בכה המת וצעק אוי לו למי שמדמה בנפשו כי שלום יהיה לו כאשר ישכב בקבר ואינו מפשפש במעשיו בעוה"ז כי מרה תהיה אחריתו ואח"כ טענו עוד החי והמת וישתוקו:

ויאמר המהרש"א צדקו דברי החי מדברי המת כי מנע אותו מתשובה עד כה וע"כ מקח נשאר מקח ושוטה נשאר שוטה לא די אשר לא נתן תודה להשי"ת כי הצילו מן החטא אבל קנה עוד חטאים זרים לספות על חטאתו: **וכשמוע** המת את הדבר הזה נתן קולו בבכי גדול לפני כל העם ויאמר הלא

פאר מקדושים

לב 63

חכיתי כי יוציא בצדק דיני יען כי הוא עוד חי ויש בידו עוד לעשות תשובה אבל אנכי מה אעשה: אויה לי כי אין מניחים אותי לעמוד פה כי אומרים לי כבר נפסק דינך מהרב הקדוש, וינחם אותו המהרש"א ויאמר אנכי אראה לעשות תיקון לנשמתך ויקל מעליך העונש וגם אתן עכ"ו תשובה להאיש החי גם כן למען יקלו מעליך העונש וגם אתן עכ"ו תשובה להאיש החי גם כן למען יקלו מעליך עונשך אבל הדין כבר נפסק כי הצדק עם החי.

חכיתי כי יוציא בצדק דיני יען כי הוא עוד חי ויש בידו עוד לעשות תשובה אבל אנכי מה אעשה: אויה לי כי אין מניחים אותי לעמוד פה כי אומרים לי כבר נפסק דינך מהרב הקדוש, וינחם אותו המהרש"א ויאמר אנכי אראה לעשות תיקון לנשמתך ויקל מעליך העונש וגם אתן עכ"ו תשובה להאיש החי גם כן למען יקלו מעליך עונשך אבל הדין כבר נפסק כי הצדק עם החי, וכאשר פסק דרב מלדבר שמעו העם תיכף קול בכי גדול ובמקום אשר עמד שם המת נראה להם עתה כעשן גדול ונעלם מעיניהם.

וכאשר פסק הרב מלדבר שמעו העם תיכף קול בכי גדול ובמקום אשר עמד שם המת נראה להם עתה כעשן גדול ונעלם מעיניהם.